

Den 2. februar 2023

Gamle Bio 1923 – 2023

Fredensborg Gamle Bio fylder 100 år

EN KORT HISTORIE

I februar 1923 viste den nyopførte Fredensborg Biograf, Jernbanegade 4, sin første forestilling. Så nu fejrer vi biografens 100-års jubilæum. Biografen, der er tegnet af arkitekt Madsen, blev indviet den 9.2.1923. Bygherre var hotelejer Peter Hansen, der sammen med bog- og papirhandler William Levy, var initiativtagere.

Åbningsforestillingen var Carl Th. Dreyers stumfilm "Der var engang" fra 1922 efter Holger Drachmanns skuespil. Mange scener er optaget i Fredensborg Slotshave. Man kan gratis gense den 100 år gamle film ved en forestilling i Gamle Bio lørdag den 11.2.2023, hvor vi har engageret en rigtig "klaverbokser", så vi får genskabt den helt rigtige biografstemning fra for 100 år siden. Filmen er restaureret af Filminstituttet og streames nu i HD-kvalitet.

Ekstraforestilling med Dreyers „Der var engang“

Der vil nu blive en ekstra forestilling i den af ældreklubberne i Fredensborg arrangerede filmserie på seks eftermiddagsforestillinger. Den ekstra forestilling, der finder sted lørdag den 17. marts, er kommet i stand ved et samarbejde mellem formanden for »Fredagsklubben«, trafikekspedient S. E. Hansen, og biografejer H. Trolle, og det er bl.a. sket som en markering af Fredensborg Bios 50 års jubilæum fornylig.

Det er nemlig lykkedes H. Trolle at få fat i den film, der vistest ved biografens åbningsforestilling for 50 år siden, Carl Th. Dreyers stumfilm »Der var engang«. Filmen, der har været forsvundet i 20-30 år, er pludselig

Biografejer Peter Hansen blev kaldt "Prinsefar", fordi han også var ejer af Hotel Prinsen, Slotsgade 8. Han levede 1862-1939 og boede i Slotsgade 10. Han var en initiativrig mand, der også var bestyrer af Jernbanehotellet 1882-1887, forpagter af Store Kro 1887-1892 samt sognerådsmedlem (A) fra 1906. Allerede i 1908 viste han stumfilm på et fast teater på Hotel Prinsen. I 1920-erne kom der en bølge af nye biografteatre overalt i Nordsjælland, og med "Fredensborg Biograf" var byen med på noderne fra 1923.

Fredensborg Biograf fik et tonefilmsapparat i 1930.

Der er ikke skriftlige optegnelser fra de næste 40-50 år. Men i 1960-erne fik alle biografer voldsom konkurrence fra tv, særligt da farve-tv holdt sit indtog i 1967. Kommunen købte Fredensborg Biograf i 1969 af Edith Carotty, Slotsgade 10, men sælger igen til Henrik F. Trolle i 1970. Biografen har åbenbart været lukket en periode, for det fremgår, at den genåbner efter ombygning i 1970.

Bort nye Billedteater.

Nu er Fredensborg naaet saa vidt, at Byen har faaet et rigtigt Biograf-teater, og et Biograf-teater forsynet med det bedste Maskineri og de nyeste Ginesker, som kan opdrives paa dette Omraade, altsaa et Billedteater, der staar fuldt ud paa Højde med de bedste Biografer i Landets større Provinshver.

Hr. Peter J. Hansen har med Naabningen af sit nye Teater naaet at realisere en Plan, som han længe har næret. Han har ikke skyet noget pe-

1 Biografsalen 1970

Herefter fulgte en periode på 40 år, hvor biografen søgte at finde sin nye placering i byen. I 1973 nåede Biografen at fejre sit 50-års jubilæum, hvor "Der var engang" blev genopført. Aktiviteterne stoppede i 6 år fra 1973, men genstartes i 1979. Biografen har i mellemtiden huset musikforeningen "Elysium", filmklub for voksne, foreningshus, mødelokaler, billard i kælderen m.m.

2 Foyer og billetsalg 1970

3 Gamle Bio 1945

Biografen købes igen af kommunen i 1978 og bortforpagtes til filminstruktør Jens Ravn, som havde medvirket i produktion af mange populære film og været rektor på Filmskolen, men som nu lavede kortfilm. Hans aktiviteter i Gamle Bio kendes ikke. Gamle Bio lukkes igen i 1985, men genåbnes som kulturhus i 1987 og renoveres i 2000. I perioden har biografen rummet Radiostøtteforeningen "Lyden", Fredensborg Jazzklub, Nordsjællands Optimister, Foreningen "Majrock", Softballklubben "Brumbasserne", Fredensborg Broadcasting Group som basis for Nordsjællands Radio og Fredensborg Amatørscene, som opførte Fredensborg Revyen i 1999. Idrætsforeningen har i

samarbejde med SSP afholdt "Sodavandsdiskotek" og Amatørteatergruppen "Mastodonterne" har haft aktiviteter i Biografen.

Allerede i 1999 startede "Fredensborg Brass Ensemble" sine koncerter i Fredensborg Bio, og det gør de stadig. Dengang som i dag med Knud Ditlevsen som formand og fra 2013 med Henrik Madsen som dirigent.

En planlagt nytårsfest ved årtusindskiftet måtte aflyses.

I årene 2003-2004 gennemgik Biografen en omfattende renovering og tilbygning, hvor kommunen investerede 8 mio. kr., for at Biografen kunne benyttes som internationalt pressecenter i forbindelse med Kronprins Frederiks bryllup med Kronprinsesse Mary. Biografen blev aldrig brugt til dette formål og blev genindviet som kulturhus den 5.5.2004.

Musikcafeen "De Unge for de Unge" startede i 2005 i Fredensborg Bio. Den var et samarbejde mellem Fredensborg-Humblebæk Musikskole og danseforeningen Deluxe Dans.

Ombygningen i 2006 indbragte Fredensborg Kommunes arkitekturpris til Fredensborg Bio.

Efter ombygningen i 2004, sammenlægningen af Fredensborg-Humblebæk og Karlebo kommuner til Fredensborg Kommune og den derefter følgende nedlæggelse af Fredensborg Rådhus, fungerede biografen i nogle år som mødelokale for først det gamle og senere det ny byråd – i overgangsperioden for "Sammenlægningsudvalget".

I februar 2014 tilbød daværende og nuværende kulturudvalgsformand Ulla Hardy-Hansen på et dertil indkaldt møde i Gamle Bios kælder kulturelle og folkeoplysende foreninger i Fredensborg By at overtage Gamle Bio til selvforvaltning. Vi fik følgende tilbud fra kommunen:

"Det har længe været Kulturudvalgets ønske at imødekomme borgernes efterspørgsel på et kulturhus i Fredensborg. Derfor er der i budgetperioden 2014 - 2017 afsat 100.000 kr. årligt til drift af Fredensborg Bio og til at skabe flere kulturelle aktiviteter og kulturarrangementer i Fredensborg Bio. Yderligere er der så i 2017 afsat 500.000 kr. til anlæg i Fredensborg Bio.

Vores håb er, at en gruppe af kulturelt interesserede borgere i Fredensborg har lyst til at gå i front i udviklingen af Fredensborg Bio til et kulturhus for alle.

Der foregår i forvejen mange spændende kulturelle aktiviteter i Fredensborg Bio: Kunststillinger, foredrag, koncerter, teaterforestillinger osv. Derfor har vi inviteret jer, der i forvejen skaber kulturaktiviteter i Fredensborg Bio, til dette møde. Vores håb er, at I i fællesskab og forhåbentlig sammen med endnu flere, vil udvikle dette hus og fylde det med endnu flere kulturarrangementer. Det er vigtigt at påpege, at jer, der i forvejen

laver kulturelle aktiviteter i Fredensborg Bio, f.eks. kunststillinger, dans, byorkester osv., selvfølgelig skal blive ved med det, men vi håber, I har lyst til lave endnu flere.

Vi har også tænkt os at invitere andre til at være med til at fylde Fredensborg Bio med kultur. Det kan være skolerne, der kan spille deres skolekomedier her, Fritidsklubberne, der kan lave musikaftener her, mindre grupper af borgere, der har lyst til at udstille deres kunst osv. osv.

Ja, der er plads til mange forskellige arrangementer og mange former for kultur her i Fredensborg Bio.

Det vigtigste er, at Fredensborg Bio fyldes med kultur af borgere til borgere - som Fredensborgs kulturelle centrum.

Som sagt er der sat 100.000 kr. årligt af til drift af Fredensborg Bio, men da der skal bruges ekstra midler på rengøring, service osv., foreslår vi, at der kan stilles 60.000 kr. årligt til rådighed for den kulturhusgruppe, der har lyst til at skabe kulturelle arrangementer i Fredensborg Bio."

Det skulle vise sig at være et genialt forslag. Efter de mange år med skiftende aktiviteter kom Gamle Bio nu ind i en stabil periode med stadig udvikling. Det geniale ved kulturudvalgets tilbud er, at det kan rumme alle – eller næsten alle – af de aktiviteter, som tidligere med vekslende held er udført i Biografen, og mange nye aktiviteter, som byens aktive borgere ønsker at engagere sig i.

Der blev sagt "ja tak" til kommunens tilbud af 12 af 15 fremmødte foreninger på en stiftende generalforsamling den 25.8.2014, hvor vi oprettede kulturforeningen med det officielle navn "Kulturhuset Fredensborg Gamle Bio". En bestyrelse valgt af medlemmerne på den årlige generalforsamling udgør Gamle Bio's daglige ledelse. Den nystiftede forenings bestyrelse gik straks i gang med at forny dele af biografen, bl.a. med nye mikrofon- og højtalersystemerne, samt at forbedre akustikken.

I 2020 er der gennemført en omfattende fornyelse af AV-udstyret, så Store Sal nu igen kan bruges som den biograf, den oprindeligt var. I dag med DVD og streaming mod oprindelig celloidfilm.

Bestyrelsen gennemfører løbende fornyelser inden for de rådige økonomiske rammer.

Skiftende formænd og bestyrelser har siden 2014 fortsat udbygning og udvikling af Gamle Bio, der i dag fremtræder som et stabilt, velfungerende centrum for byens kulturelle aktiviteter i stadig bevægelse. Kommunen betaler for den løbende, bygningsmæssige drift af biografen, men hele den indholdsmæssige drift og alle aktiviteter foretages af engagerede frivillige, ulønnede borgere.

Det er et vigtigt budskab i forbindelse med jubilæet, at der fortsat er plads til flere aktiviteter i Gamle Bio, og at vi derfor meget gerne vil i forbindelse med flere

personer, der brænder for at udvikle og aktivere vores alle sammens dejlige Fredensborg By.

Se mere om Gamle Bio og vores aktiviteter på vores nye hjemmeside: <https://www.glbio.dk/>

Kulturforeningen består i dag af 23 aktive medlemsforeninger, se <https://www.glbio.dk/medlemsforeninge/>

Bestyrelsens sammensætning kan ses her: <https://www.glbio.dk/bestyrelse/>